

OPPLAND BONDELAG

Næringspolitisk
Postboks 9354 Grønland
0135 OSLO
Norge

Att.: Anders Huus

Vår saksbehandler
Ola Råbøl
61 05 18 02

Vår dato
13.03.2014
Deres dato

Vår referanse
13/01320-9
Deres referanse

Innspill til jordbruksforhandlingene 2014 - Oppland

De fleste lokallagene i Oppland Bondelag har sendt innspill til årets jordbruksforhandlinger. I tillegg har vi fått uttalelser fra noen organisasjoner.

Innledning – betraktninger om den politiske situasjon

Den nye Regjeringa og Bondelaget har felles mål; økt matproduksjon og økt lønnsomhet i næringa. I Regjeringsplattformen sier Regjeringen at de vil ha en høyest mulig selvforsyning av mat av beredskapshensyn. En samlet Næringskomité har uttalt at de ønsker økt matproduksjon med intensjon om økt selvforsyning. Og statsråd Listhaug har uttalt at hun vil ha et aktivt landbruk over hele landet, og at de kommer til å ha støtteordninger som tar høyde for det. Statsråden sier også at hun vil styrke lønnsomheten for de som vil satse, styrke investeringsvirkemidler og øke rekruttering.

Usikkerheten knyttet til den nye Regjeringen skyldes manglende samsvar mellom mål for landbruket og matproduksjonen og de virkemidler som Regjeringen så langt har signalisert at de vil bruke. Oppland Bondelag mener at en reell styrking av beredskapen betinger at produksjonen øker med utgangspunkt i norske ressurser.

De tiltak som Regjeringen så langt har gjort overfor landbruket, har bidratt til eller vil bidra til å svekke økonomien for norske bønder / matprodusenter. Skatte- og avgiftsskjerpelsen som er gjennomført har økt kostnadene i næringa betydelig og må kompenseres.

Oppland Bondelag er spent på årets jordbruksforhandlinger. Vi ser for oss krevende og utfordrende forhandlinger, men vi håper og tror det blir en avtale som vil styrke lønnsomheten for norske matprodusenter.

Med dagens situasjon er det viktigere enn noen gang at vi i næringa står samlet på tvers av produksjon og geografi.

Bondelagets Servicekontor AS

Postadresse:

Kirkegata 70
2609 LILLEHAMMER

Oppland Bondelag

Bondelagets Servicekontor AS

Besøksadresse:

Skogbrukets Hus, Kirkegata 70
2609 LILLEHAMMER

Org.nr.: 939678670

Org.nr.: 985063001 MVA

Telefon:

61051800

Bankkonto: 8101.05.12891

Bankkonto: 8101.05. 91392

E-postadresse:

oppland@bondelaget.no

Internett:

<http://www.bondelaget.no/oppland/>

1 Oppsummering over de mest prioriterte tiltakene

Oppland Bondelag mener det viktigste i årets jordbruksoppgjør blir å sikre de grunnpilarene i norsk landbrukspolitik som gir mulighet for økt matproduksjon på norske ressurser, sikker matberedskap og bedre lønnsomhet i matproduksjon. De viktigste elementene i dette, slik vi vurderer det, er:

- Et importvern som gir mulighet for nødvendige økninger i prisuttak i markedet
- Markedsordninger og markedsregulering som sikrer stabile priser og opprettholder mottaks- og forsyningsplikten
- Konesjonsgrenser opprettholdes
- Kvoteordningen på melk beholdes
- Struktur- og distriktsordninger som sikrer landbruk over hele landet
- En fortsatt satsing på kornproduksjon
- Satsing på grovfôrbaserte produksjoner som utnytter beiteressursene på innmark og i utmark
- Tyngende avgifter reduseres eller kompenseres, bl.a. dieselavgifta som ble økt betydelig i revidert statsbudsjett.

Oppland Bondelag har forventninger til at statsrådets ønsker om økt lønnsomhet og styrket rekruttering følges opp. Etter vår vurdering må dette bety økte priser og økte budsjettoverføringer.

2 Pris

Oppland Bondelag mener prisene må økes, spesielt for de produksjoner og produkter der det er underskudd i markedet. Generelt må prisene økes minst i takt med kostnadsøkningen.

3 Budsjettoverføringer

Oppland Bondelag mener det er behov for økte budsjettmidler hvis bønder skal kunne øke sine inntekter minst på kronemessig nivå som resten av befolkningen. Vi ser ikke hvordan vi skal få tilstrekkelig lønnsomhet i næringa uten økte budsjettoverføringer. Oppland Bondelag er opptatt av at budsjettmidlene skal gå til de aktive brukerne.

Oppland Bondelag mener budsjettmidler med følgende formål må prioriteres:

- Frakttilskudd
- Styrke tilskudd som fremmer produksjon og kvalitet
- Beitetilskudd
- Velferdstilskudd
- Tilskudd til grøfting og nydyrking

Oppland Bondelag mener det er viktig å beholde både struktur- og distriktsdifferensierte virkemidler. Vi mener:

- Strukturvirkemidlene beholdes, men vi går inn for en viss utvidelse av intervallene på areal-, husdyr- og driftstilskuddene. Dette gjelder alle grovfôrbaserte produksjoner.
- Distriktsvirkemidlene må videreføres med dagens innretning.

4 Forenkling

Oppland Bondelag har registrert at den politiske ledelsen i Landbruks- og matdepartementet i flere sammenhenger har uttalt at det er nødvendig med forenklinger og forandringer i landbruket. Regjeringa har satt i gang noe arbeid bl.a. på prisreguleringsspørsmålet ved omsetning av landbrukseiendommer og andre elementer i eiendomspolitikken. Dette er svært viktige spørsmål, men vi regner med at dette ikke er tema i jordbruksforhandlingene.

Vi har så langt ikke fått klarhet i hvilke forenklinger / forandringer som tenkes på tilskuddene og hvilke ordninger som evt. er tenkt å forenkles og forandres. Oppland Bondelag har i møter med representanter fra regjeringspartiene poengtert at det er viktig å ha kunnskap om hvorfor de ulike ordninger har kommet i stand, hvorfor de er der og hvordan de fungerer før de evt. endres eller fjernes. De mange ordningene vi har, er et finmasket system som Oppland Bondelag mener gjør ordningene treffsikre i forhold til mål og virkning.

Av aktuelle ordninger Oppland Bondelag mener kan vurderes å forenkles:

- Søknad om produksjonstilskudd husdyr. Vi mener at en må kunne ta i bruk husdyrregisteret og fjerne telledatoer i og med at en i dette registeret har oversikt over dyreflyten gjennom året. Alternativt at en har bare en søknad i året.
- Se om det er mulig å samordne bedre både søknadsskjema og ordninger i de sentrale tilskuddsordningene og i regionalt miljøprogram. Det er for eksempel ordninger for tilskudd til beite både sentralt og regionalt, og en bør kunne se på muligheten for en samordning.
- Det må bli enklere å få behandlet søknader om grøfting og nydyrking, spesielt i forhold til kulturminner.
- Avlingsskadeerstatningsordningen er krevende både for de som er rammet av avlingsskade og for de som behandler søknadene. Disse bør kunne forenkles.

5 Korn og kraftfôr

Kornproduksjonen må økes betraktelig. Dette er avgjørende for at Norge skal kunne øke matproduksjonen og matberedskapen. Oppland Bondelag mener derfor at økonomien i kornproduksjonen må styrkes. Kornprisen må økes.

Vi trenger pris- og tilskuddsordninger som stimulerer til økt produksjon av korn med riktig kvalitet. Det må arbeides videre med systemer for prising etter kvalitet. Oppland Bondelag mener det må stimuleres til økning av kornproduksjon på små areal/skifter.

Økt kornpris medfører økt kraftfôrpris. Økningen må kompenseres med økt prisnedskrivning på korn hvis dette er nødvendig for sikre økonomien i melke- og kjøttproduksjon.

Det er viktig at Norge har et beredskapslager for både såkorn og matkorn.

6 Næringsutvikling og kapitaltilgang

Det er stort behov for kapital i landbruket framover for å kunne fornye driftsapparatet i takt med de krav som stilles og den utviklingen som skjer. Dette gjelder innen både husdyr- og planteproduksjon. Tilgang på nødvendig og rimelig kapital er en av de største utfordringene for næringa, og spesielt ved generasjonsskifter er det stort behov for rimelig kapital.

Behovet for investeringskapital er så stort at midler må hentes utenfor jordbruksavtalen.

Oppland Bondelag mener det er avgjørende at det volumproduserende landbruket sikres nok kapital til vedlikehold og fornying. Volumproduksjon er også grunnlaget for annen næringsutvikling på gården.

Oppland Bondelag mener det må stilles mer kapital til grøfting og nydyrking.

Fondsavsetninger

Oppland Bondelag mener det må gis åpning for å avsette til fond for å møte store framtidige investeringer og næringsutvikling, både innenfor tradisjonelt landbruk og andre bygdenæringer.

7 Miljøvirkemidler

Oppland Bondelag mener at miljøvirkemidlene er viktige. Det brukes imidlertid mye tid på å avklare og forvalte de Regionale Miljøvirkemidlene, og vi stiller spørsmål om det går an å se de regionale og sentrale midlene mer i sammenheng.

Oppland Bondelag er opptatt av at midlene kommer de aktive bøndene til del og gir muligheter for økt verdiskaping. Midlene må bidra til å øke matproduksjonen og styrke lønnsomheten i næringa samtidig som de bidrar til å løse miljøutfordringer og sikre fortsatt levende kulturlandskap.

Oppland Bondelag mener at grøfting er av de viktigste miljøtiltakene som bør styrkes, også for å kunne øke matproduksjonen. Vi mener at tilskudd til grøfting og stølsdrift må økes.

Miljøtiltak som ikke fremmer matproduksjon (for eksempel tilskudd til vedlikehold av kulturminner) bør finansieres utenfor jordbruksavtalemidlene.

8 Økologisk landbruk

Oppland Bondelag mener det er avgjørende at det offentlige går foran i sine innkjøpsordninger for å nå Stortingets målsetting om 15 % forbruk.

Det bør fokuseres mer på mottaks-, foredlings- og distribusjonssystemene, og satsingen på helkjedeavtaler bør fortsette.

Det er viktig å øke den økologiske kornproduksjonen, både til matmel og fôr. Økonomien i økologisk kornproduksjon bør bedres, og prisnedskrivning for økologisk korn bør beholdes.

Merpris for økologiske produkter bør, ideelt sett, tas ut i markedet. En bør likevel vurdere et pristilskudd pr kg korn for å få opp den økologiske kornproduksjonen og stimulere til høyere avling med riktig kvalitet.

9 Velferdsordninger

Tilskudd til avløsning ved sykdom og svangerskap, ferie og fritid er de viktigste ordningene. Det er også viktig å sikre stabile rammevilkår for landbruksvikarordningen framover. Eventuell økning i tilskudd til velferdsordningene må gjøres med friske midler.

Satsene for tilskudd til sykdomsavløsning og avløsertilskuddet bør økes mer enn lønnsutviklingen ellers i samfunnet.

Oppland Bondelag mener at avkorting p.g.a. inntekt utenom bruket ved sykeavløsning må fjernes.

10 Erstatningsordninger

Avlingsskade:

Oppland Bondelag mener at øvre grense må økes til kr 1.000.000.

Vi foreslår også at bønder med produksjoner med svært stor omsetning; grønnsaker, frukt/bær og poteter, må få etablere fondsordning med skattelette for å møte dårlige sesonger.

Oppland Bondelag mener at i avlingsskadeordningen tillegges beiting på innmark for stor vekt ved beregning av grasavling på gården, og vi mener at dette må endres.

Egenandelen bør senkes til 20 %.

For frukt, bær og grønnsaker bør det vurderes taksering av avlingsskade for å forenkle dokumentasjonsbehovet.

Naturskade

Oppland Bondelag mener at erstatningsberegning må skje i forhold til de som faktisk driver jorda. De som driver flere eiendommer må ikke bli trukket egenandel for hver eiendom som skades.

Vi registrerer nå avkorting i erstatningsbeløp grunnet gjentatte skader p.g.a. flom de siste årene. Avkortingene skjer uten at skadelidte har hatt mulighet eller lov til å foreta flomforebyggende tiltak. Dette er ikke akseptabelt.

Oppland Bondelag mener det må tas en gjennomgang av hvordan søknader om naturskade behandles og hvordan lovverket praktiseres.

Offentlige pålegg

Oppland Bondelag mener at erstatning for offentlig pålegg må opprettholdes på et nivå slik at den fungerer etter hensikten, altså at folk rapporterer ved mistanke, eks. sykdom på frukt og bær.

Oppland Bondelag oppfordrer til at det etableres en katastrofeordning for smittsomme sykdommer.

11 Kjøtt og egg

Storfekjøtt

Vi er i en situasjon med for liten storfekjøttproduksjonen i forhold til etterspørsel, og prognoser sier fortsatt stor underdekning. Det er viktig at vi arbeider for å øke produksjonen. En av årsakene til underdekning er at lønnsomheten i storfekjøttproduksjonen er for dårlig.

Økonomien i storfekjøttproduksjonen ble styrket i jordbruksforhandlingene i 2013, og det er fortsatt behov for videre styrking av økonomien. Det er viktig at de økonomiske tiltakene stimulerer til økt produksjon og høy kvalitet. Et viktig virkemiddel her er videreutvikling av kvalitetstillegget som ble framforhandlet i fjor.

Sau

Det er viktig at næringa sikres en økonomi som gjør det interessant å fortsette med sau og utnytte de store beiteressursene vi har i utmarka.

Beitetilskudd er viktig for å sikre økonomien og kvalitetsproduksjon må premieres.

Rovdyr

Oppland Bondelag kan ikke akseptere at utgifter til rovdyrforvaltning kommer over jordbruksavtalen. Her må ulike tiltak vurderes, og finansiering av utforskning og tiltak må komme over andre budsjetter, for eksempel Miljøverndepartementets budsjett.

Videre er det avgjørende for beitenæringa at rovdyrforliket og forvaltningen av dette følges opp, og at skadegjørere tas ut i tide.

Svin

Oppland Bondelag mener det nå er grunnlag for en målprisøkning på gris.

Oppland Bondelag mener dagens markedssituasjon på gris ikke tillater noen heving av konsesjonsgrenser.

Egg og fjørfe

Det er viktig å få balanse i eggmarkedet. En eventuell økning i kraftfôrpris må kompenseres gjennom økt målpris eller som økt dyretilskudd på verpehøner. Oppland Bondelag mener dagens markedssituasjon på egg og fjørfe ikke tillater noen heving av konsesjonsgrenser.

12 Grønnsaker, frukt og potet

Det viktigste for grøntnæringen er å få styrket tollvernet.

Plantevernmidler

Flere ugrasmidler har blitt borte fra markedet i løpet av de siste årene. Flere av disse har vært brukt i flere kulturer og således vært "bærende" i ugraskampen. Det bør tas agronomiske hensyn ved utforming av regelverket for godkjenning av plantevernmidler. For å løse problemene nå, må det bli lettere å få dispensasjon for utgående midler så lenge det ikke finnes tilsvarende effektive bekjempingsmetoder. Avgiftsforskjellen mellom klassene må reduseres slik at det ikke blir for kostbart å veksle mellom midler for å unngå resistens, der det er mulig, eller at avgiften fjernes fordi den ikke virker formålstjenlig.

Grønnsaker

Oppland Bondelag foreslår at målprisene økes. Prisøkningen må vurderes ut fra markedssituasjonen for de forskjellige grønnsaksslagene.

Frukt og bær

Det bør innføres eget distrikts- og kvalitetstilskudd for bær til industri.

Det er viktig å opprettholde tilstrekkelig tollbeskyttelse. Grensevern må opprettholdes for å sikre friskt plantemateriale og god plantehelse.

Potet

Potetproduksjonen har gått drastisk ned de siste årene. Produksjonen kjennetegnes av store kostnader og høy risiko, og lønnsomheten i produksjonen er for dårlig.

Målprisen på potet må heves, og øvre prisgrense bør økes fra 12 % til 20 %.

Det er viktig å opprettholde tilstrekkelig tollbeskyttelse.

Oppland Bondelag ønsker en gjennomgang av prisfastsettingssystemet for alle potetene som blir levert matpotetpakkeriene.

13 Melk

Det er fortsatt behov for å styrke økonomien i melkeproduksjonen, og det er viktig at det er økonomi og kapitaltilgang til å fornye driftsbygninger, spesielt for å sikre rekruttering ved generasjonsskifte.

Kvoteordningen

Kvoteordningen må fortsatt være en del av jordbruksavtalen, og vi mener det er avgjørende viktig å ha et kvotesystem også framover. Oppland Bondelag mener at kvotetaket for samdrifter på 750.000 liter må bestå. Oppland Bondelag mener at kvotetaket for enkeltbruk kan økes til 600.000 liter.

Oppland Bondelag foreslår å opprettholde dagens ordning med salg og kjøp av kvoter innen fylket.

Oppland Bondelag mener at antallsbegrensningen i samdrifter må bort, men at dagens avstandskrav beholdes. Oppland Bondelag mener videre at det må åpnes for at enkeltprodusenter i samdrift får leie kvote til å sette inn i samdrifta.

14 Skatt, avgift, avskrivninger, fond

Skatter og avgifter må ses i sammenheng, slik at en får en total reduksjon. Selv om skatt ikke er tema i jordbruksforhandlingene, vil Oppland Bondelag likevel påpeke viktigheten av å redusere skatt- og avgiftsnivået.

Skatt

Oppland Bondelag mener at inntektsøkningen ved det kommende jordbruksoppgjøret først og fremst må komme gjennom prisøkning og budsjettmidler.

Rentefradraget i personinntektsberegningen må gjøres valgfritt for å sikre personinntekt og pensjonsrettigheter.

Formuesskatt

Oppland Bondelag mener at skatt på næringsformue / arbeidende kapital må bort.

Beskatning av BU- tilskudd

Innovasjonsmidler må bli skattefrie i alle kommuner, ikke bare i de kommuner som ligger innenfor det distriktpolitiske virkeområdet.

Avskrivningssatser

Oppland Bondelag er glad for at avskrivningssatsen for saldogruppe landbruksbygg er økt til 6 %. Vi mener den må økes videre til 10 %.

Avgift på diesel

Prisen på "avgiftsfri" diesel har steget mye de siste årene, og den nye Regjeringen økte avgiften betydelig i forbindelse med revidert budsjett. Oppland Bondelag mener avgiften på diesel må reduseres betydelig.

Avgift på plantevernmidler

Avgiftsforskjellen mellom plantevernmiddelklassene må reduseres fordi ordningen ikke virker etter sin hensikt. Alle avgiftsmidler må tilbakeføres til forskning og utvikling av

Vår dato   Vår referanse
13.03.2014   13/01320-9

---

ulike bekjempingsstrategier. Subsidiært må hele avgiften fjernes, på linje med fjerningen av matavgiften.

Fondsavsetninger

Oppland Bondelag mener det må gis åpning for å avsette til fond for å møte store framtidige investeringer og næringsutvikling, både innenfor tradisjonelt landbruk og andre bygdenæringer.

Oppland Bondelags mål er å få så gode rammebetingelser at 75 % av norske matprodusenter skal betale toppskatt innen 2016.

Med vennlig hilsen

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Trond Ellingsbø

Ola Råbøl